

Dnr 08-0714
Andreas Stjärnström/NAW

Hörselskadades Riksförbundet

Box 6605, 113 84 Stockholm

besöksadress: Gävlegatan 16

tel: +46 (0)8-457 55 00

texttel: +46 (0)8-457 55 01

fax: +46 (0)8-457 55 03

e-post: hrf@hrf.se

www.hrf.se

2009-03-17

Arbetsmiljöverket
112 79 STOCKHOLM

HRFs yttrande över Arbetsplatsens utformning – Arbetsmiljöverkets föreskrifter om arbetsplatsens utformning samt allmänna råd om tillämpningen av föreskrifterna

Sammanfattning

HRF ser en fördel i om definitionen av buller i rubricerade föreskrift är densamma som i ASF 2005:16 Buller, nämligen Buller – Icke önskvärt ljud. Omfattar både hörselskadligt och störande ljud.

Vi anser att det är viktigt att ljud som stör koncentrationen, påverkar minnet och framför allt påverkar samtal med andra människor uppmärksammas i arbetsmiljöarbetet. HRF vill att regelverket om störande ljud ska formuleras i föreskrifterna på liknande sätt som regelverket om belysning formulerats.

Inledning

Hörselskada är ett samlingsbegrepp för olika hörselrelaterade funktionshinder. Begreppet omfattar varierande grad av hörselnedsättning, tinnitus och Menières sjukdom, ljudöverkänsliga och vuxendöva. Gemensamt för hela gruppen personer med hörselskada är behovet av god ljudmiljö. Hörselskador är en av de vanligaste funktionshindren i arbetslivet.

HRF:s utgångspunkt är att en god ljudmiljö gynnar alla på arbetsplatsen: "Det som är bra för personer med hörselskada är bra för alla". Ljudmiljön berör alla på arbetsplatsen, inte enbart människor med hörselnedsättning. Äldre, personer med annat modersmål och alla som arbetar med en obekant arbetsuppgift eller en uppgift som kräver koncentration, är exempel på grupper som är beroende av en god ljudmiljö. Forskning visar bland annat att dålig ljudmiljö leder till att arbetsminnet överbelastas, vilket i sin tur leder till trötthet och sämre förmåga att fokusera på arbetsuppgifterna. Monotona ljud, framför allt lågfrekvent buller, kan redan på lägre nivåer verka störande och uttröttande. Det är allmänt känt att personer med hörselskada har svårare att urskilja tal ur brus. I samtal i miljöer med bakgrundsljud visar det sig att personer med hörselskada behöver mellan 10-20 dB högre förstärkning av talet i förhållande till bakgrundsljudet än sina hörande kollegor.

HRF anser att det systematiska arbetsmiljöarbetet med stöd av bullerföreskriften på ett bra sätt uppmärksammat problematiken med hörselskadligt ljud. Däremot har problemet med störande ljud, som stör koncentrationen, påverkar minnet och framför allt påverkar samtal med andra människor, inte uppmärksammats på samma sätt i det systematiska arbetsmiljöarbetet. Därför är det viktigt att föreskriften om arbetsplatsens utformning är tydlig i olika avseenden när det gäller störande ljud.

Synpunkter på förslag i föreskrift och allmänna råd

Ordförklaringar

HRF anser att det är en fördel om definitionen av buller är densamma som i AFS 2005:16 Buller, nämligen: *Buller – Icke önskvärt ljud. Omfattar både hörselskadligt och störande ljud.*

Byggherrens och projektörens ansvar (§ 3-4)

Alla arbetsplatser kan omöjligt vara tillgängliga för alla människor med funktionsnedsättning. Däremot kan många fler arbetsplatser än idag bli mer tillgängliga än vad de är. Det billigaste alternativet för en bra tillgänglighet är att utforma arbetsplatsen rätt redan vid projekteringen. HRF ser därför positivt på att projektörens ansvar för tillgängligheten förstärks i § 3-4. I konsekvensutredningen (CBT 2006/38212) skriver Arbetsmiljöverket att "Om man kan förutse att ett arbetsställe i framtiden kommer att ha anställda med olika typer av funktionshinder ska man projektera för en allmän tillgänglighet".

Allmänna krav (§ 8)

HRF sympatiserar med syftet att bredda målgruppen som inte ska uteslutas från arbetslivet.

Vi ser dock en risk i att ändrade begrepp från *personer med... nedsatt hörselförmåga till personer med funktionshinder* i praktiken innebär att "diagnosspecifika" åtgärder glöms bort i tillämpningen av lagar och föreskrifter. För att hörselskadades behov i arbetslivet ska kunna uppmärksammas och åtgärdas behöver man utgå ifrån specifika behov som personer med hörselskada har, bland annat behov av god ljudmiljö. I ett funktionshinderperspektiv glöms ofta hörselskadegruppens behov bort eller blir diffust i sammanhanget. För att detta inte ska hända ställs höga krav på tydlighet i föreskrifterna och de allmänna råden.

Diskrimineringslagen omfattar personer som är arbetstagare, praktikanter eller personer som söker jobb eller praktik. I de allmänna råden till § 8 föreslår HRF att det ska finnas hänvisning till diskrimineringslagen.

Buller och akustik (§ 34-36)

Enligt definitionen av buller i ASF 2005:16 Buller, är det icke önskvärt ljud, både hörselskadligt och störande ljud. Störande ljud stör koncentrationen, påverkar minnet och påverkar samtal med andra människor.

HRF anser att störande ljud helt kommer i skymundan från hörselskadligt ljud i föreskrifterna. Vi vill ha en helt ny paragraf i föreskrifterna som i likhet med hur behovet av belysning (§ 12) ställer krav på arbetsplatsens utformning. Vi föreslår att följande skrivning placeras före § 34:

§ XX Ljudmiljön ska planeras, utföras och underhållas samt undersökas och bedömas i den omfattning som behövs för att förebygga ohälsa och olycksfall.

HRF anser vidare att skrivningen i § 34 bör tydliggöra konsekvenserna av störande ljud genom följande skrivning:

34 § Störande ljud behöver uppmärksammas. *Arbetsplatser, arbetslokaler och personalutrymmen ska vara lämpligt utformade och inredda med hänsyn till deras ändamål, ljudegenskaper och förekommande bullerkällor. De ska planeras, disponeras och isoleras mot omgivningen så att bullerexponeringen reduceras till lägsta praktiskt möjliga nivå och så få som möjligt utsätts för buller, såväl **störande ljud som hörselskadligt ljud**. **Störande ljud behöver särskilt beaktas i lokaler som är avsedda för samtal.***

Matutrymme och pausutrymme (§ 106-108)

HRF vill betona ljudmiljöns betydelse för arbetstagarnas psykosociala hälsa i de allmänna råden om matutrymme och pausutrymme. Ljudmiljön ska anpassas så att matutrymmet eller pausutrymmet möjliggör samtal med andra människor. Störande ljud behöver i så stor utsträckning som möjligt reduceras, t.ex. genom att välja material för bord och golv som minskar ljudnivån eller genom att sätta tassar på stolarna. En viktig faktor är arbetstagarens behov av återhämtning. På arbetsplatser där ljudnivån redan är hög bör betydelsen av matutrymmen och pausutrymmen fritt från störande ljud särskilt beaktas.

Vänliga hälsningar

Hörselskadades Riksförbund

Hans Ericson
generalsekreterare